

2021-04-14

Utbildningsdepartementet

Yttrande över Ökade kvalitet inom lärarutbildning

Stockholms konstnärliga högskola (SKH) har givits möjlighet att yttra sig över promemorian Ökad kvalitet i lärarutbildning en fler lärare i skolan (U2021/00301).

Införande av ny förordning

SKH anser att det kan finnas ett värde i att förändra vad som ingår i examensmålen för lärarexamen och samla övriga regleringar av lärarutbildningen i en separat förordning. Det konstateras dock samtidigt att detta inte de facto är den önskade rensning i reglering av lärarutbildningen utan bara en omstrukturering av densamma.

Förslag till förordningsförändringar

SKH anser att de förslagna förordningsändringarna i flera fall innehåller problematiska skrivningar där formuleringarna är för vaga. Exempel på detta finns i förslaget till ny förordning (s 14) används för kap 2 §§ 6 - 8 formuleringar så som "Högskolorna ska, i den utsträckning det är möjligt,..." och "...högskolorna ska sträva efter...".

Vidare föreslås att det i kap 5 § 1 ska föreskrivas att "högskolan ska ha en struktur" vilket upplevs som väl vagt. I kap 5 § 2 skrivs "Högskolan ska sträva efter...".

SKH konstaterar att denna typ av formuleringar är problematiska som styrning då det är mycket svårt att avgöra när högskolan gjort tillräckligt.

VFU och övningsskolor

SKH konstaterar att det finns en brist på platser för VFU och att det behöver finnas incitament för att göra det attraktivt för skolhuvudmän och enskilda lärare att ta emot studenter för VFU.

SKH efterlyser större tydlighet gällande ansvarsfördelning, finansiering och former för den praktiska forskningen som i promemorian lyfts fram som en av styrkorna i övningsskolorna. I underlaget konstateras att detta ska finnas men det är inte tydligt om högskolorna får/ska avsätta medel för att finansiera praktiska forskning och huruvida denna ska utföras av högskolans och/eller skolans/förskolans lärare. Det skulle också behövas resurser för att säkra forskningsöverbyggnad på vetenskaplig grund av ämneslärarprogram inom konstnärliga högskolor där forskningsmedlen enligt regleringsbrevet är avsedd specifikt för konstnärlig forskning.

Gällande placering på VFU under utbildningen instämmer SKH i att det finns ett värde för studenterna att verka i olika skolmiljöer. SKH ser att det finns en risk att det är främst resursstarka skolor som blir övningsskolor. SKH anser därför att det i utredarnas förslag saknas en aspekt på skillnader i förutsättningar – huruvida skolan är en övningsskola eller inte. SKH anser att det finns ett värde i att studenterna under sin utbildning även får insyn i arbetssätt på en skola som inte har de förutsättningar som erbjuds inom en övningsskola.

Gällande handledarnas roll under VFU konstaterar SKH att det alltid är högskolans lärare som gör bedömning och genomför examination inom högskolans kurser. Detta ansvarsförhållande behöver vara tydligt. SKH konstaterar att det är viktigt att handledarna får gott stöd från högskolan men att högskolan aldrig kan avhända sig ansvaret för studenternas studier eller bedömning av studenternas prestationer till den skola där de genomför VFU.

Gällande promemorians förslag om att samla grupper av lärarstudenter på samma skolenhet anser SKH att det saknas perspektivet med att vara en liten lärarutbildning. I Stockholm genomför studenter från olika högskolors lärarutbildningar sin VFU på samma skolor. SKH anser att det är viktigt att se till sammanhanget på skolan där VFU genomförs och ser att det finns ett värde att det finns flera studenter på VFU där samtidigt – men detta ska inte nödvändigtvis vara studenter från samma högskola/ämne.

SKH konstaterar att det finns ett motsatsförhållande mellan promemorians ambition om att högskolorna ska säkra VFU med hög kvalitet på ett utvalt antal övningsskolor respektive att högskolorna ansvarar för att anordna VFU nära distansstudenters bostadsort.

I förslaget till förordningstext skrivs det ut tre kriterier för övningsskolor. SKH menar att det första kriteriet ”Övningsskolor [...] är sådana skolenheter [...] där 1. ledning, organisation och undervisning såväl som kvalitets- och utvecklingsarbete håller hög kvalitet” är ytterst problematiskt. Det är inte lämpligt eller möjligt för varje högskola att göra bedömningar av alla dessa områden för varje skolenhet och det ligger inte i högskolornas uppdrag att kvalitetssäkra skolor eller skolhuvudmän på det sätt som det framstår i förslaget till förordningstext. Om det ska finnas en skrivning utöver punkt 2 och 3 så bör den hänvisa till bedömningar som gjorts av annan part, exempelvis Skolverket eller Skolinspektionen.

Kortare KPU

I promemorian föreslås en kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) till examen som förutsätter tidigare examen. SKH ser positivt på förslaget med en kortare väg till ämneslärarexamen och anser att den föreslagna utbildningen också bör kunna tillämpas för konstnärliga ämnen redan från starten.

SKH instämmer i att det i uppräknningen av områden som ska ingå i UVK finns delar som inte är ”absolut nödvändiga” och föreslår att dessa stryks för UVK genomgående för att möjliggöra för högskolorna att mer självständigt avgöra vilka delar som bör ingå i UVK respektive i andra delar av utbildningen.

I förslaget gällande ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan föreslås att den särskilda behörigheten bestå av en generell examen på avancerad nivå om minst 240 hp. Då det numera inte finns generella examina i denna omfattning tolkar SKH det som att vad som avses är en generell examen på grundnivå om minst 180 hp och en generell examen på avancerad nivå om minst 60 hp men anser att detta förtydligande måste göras i förslaget till förordningstext. För att förordningstexten ska kunna fungera även för konstnärliga/estetiska ämnen behöver dessutom förordningstexten kompletteras så att även konstnärliga examina blir behörighetsgivande.

I förslaget ingår att utländska examina inte ska ge behörighet till utbildningen om de inte är bedömda av UHR och kombineras med behörighet i svenska. Att det ska ställas behörighetskrav i svenska som upprätthålls för alla sökande bedömer SKH vara oproblematiskt men varför ska det krävas att UHR gjort en bedömning gällande dessa examina när så inte sker för övrig antagning? Detta bedöms vara ett onödigt avsteg från ordinarie processer. Om en sökande inte uppfyller kravet på svenskkunskaper blir hen obehörig, oavsett om övriga behörighetskrav är uppnådda eller ej. Bedömning av utländska meriter görs för övrig antagning till högskoleutbildning och SKH ser inte att det finns skäl att göra avsteg från detta för specifikt denna utbildning.

Förtydliganden gällande KPU

SKH anser att det är positivt att det förtydligas att KPU kan inkludera genomförande av självständigt arbete samt att det är positivt att understryka att bedömning av reell kompetens gällande ämnesstudierna ska utgå från perspektivet likvärdighet snarare än likhet.

Uppföljning av undervisningstid

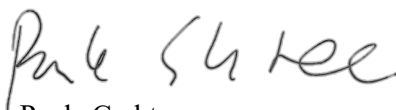
SKH konstaterar att det finns ett tydligt samband mellan ersättningsnivån för utbildningsområdena som tillämpas inom lärarutbildningen och omfattningen av undervisningstiden. SKH anser att den föreslagna uppföljningen av undervisningstiden kräver en onödigt omfattande administrativ apparat och att detta inte gynnar kvalitetsutvecklingen inom lärarutbildningen.

Kompetensförsörjning för lärarutbildningen

SKH instämmer i att det krävs att högskolorna som bedriver lärarutbildning säkrar kompetensförsörjningen i lärargruppen gällande vetenskaplig kompetens och erfarenheter från skolan men kan också konstatera att det för ämnesstudier i estetiska (konstnärliga) ämnen också är nödvändigt för högskolan att säkra att det finns tillräcklig konstnärlig kompetens i kollegiet.

Detta beslut har fattats av rektor Paula Crabtree, efter föredragning av biträdande avdelningschef Anna Danielsson. I beredning av ärendet har lektor Annika Notér-Hooshidar och adjunkt Stina O'Connell deltagit.

För Stockholms konstnärliga högskola

Paula Crabtree
Rektor

Anna Danielsson
Bitr. avdelningschef